

TOTAL- OVERSIKTEN 2017

Aktuell statistikk
og innsikt om frukt,
bær, grønnsaker og
poteter i Norge

Endring i volum og verdi 2017

Salg i norsk dagligvare

Andel norsk i forhold til import

Fakta om Totaloversikten	2
Målemetoder og undersøkelser	3
Status 5 om dagen i Europa	4
Retningslinjer og politiske målsetninger	7
Utvikling siste 17 år	8
Volumtall siste 5 år	10
Nøtter og tørket frukt	12
Topp 40 importland	12
Andel norske frukt, bær og grønnsaker i forhold til import	13
Verditall	14
Fryste grønnsaker og poteter	17
Matsvinn	18
Kostrådene	19

FAKTA OM TOTALOVERSIKTEN

Totaloversikten viser utviklingen i omsetningen av frisk frukt, bær, grønnsaker og poteter i Norge. Her inkluderes både norskproduserte varer og import inn til grossist som videreselges til dagligvare og storhusholdning. Det er også beregnet hva dette utgjør i volum pr. capita*.

Totaloversikten 2017 har benyttet Landbruksdirektoratet som kilde for de norske volumtallene. Totaloversiktene i 2015 og 2016 benyttet også Landbruksdirektoratet som hovedkilde for tallene, men Grøntprodusentenes samarbeidsråd (GPS) for tomater. Før 2015 ble flere kilder benyttet.

Tallene for import har Statistisk sentralbyrå (SSB) som kilde.

Vi har i denne rapporten også korrigert noen få tall fra tidligere rapporter. Det er årsaken til at enkelte tall kan være noe forskjellige i denne Totaloversikten i forhold til tidligere utgaver.

Totaloversikten har også en verdioversikt av dagligvareomsetningen ut fra butikk der storhusholdning ikke er tatt med.

Langhus, 27. april 2018

OPPLYSNINGSKONTORET FOR FRUKT OG GRØNT

Guttorm Rebnes
Direktør

Tore Angelsen
Analysesjef/prosjektleder

* Det beregnede capita-forbruket tar ikke hensyn til svinn fra grossistleddet til forbruker. De reelle capita-tallene må derfor forventes å være lavere. For eksempel beregnet Østfoldforskning (2014) svinn målt i prosent av verdi på mellom 4 og 5 % på frukt og grønnsaker.

Som basis for beregningen av Totaloversikten er det benyttet tonnasje inn til grossist.

Hjemmedyrking er ikke tatt med i beregningsgrunnlaget.

Det er heller ikke gjort korrigeringer for handel utenom de offisielle kanalene, ei heller er det gjort justeringer for svinn. Vekstsesongene går generelt i toårs syklus. Det vil si, er det en god vekstsesong

et år, så vil det typisk gå to år før det kan forventes at det kommer en tilsvarende sesong. Det er viktig å ha dette klart for seg når man leser Totaloversikten.

Man kan lett få et feilaktig inntrykk av vekst eller tilbakegang for enkeltprodukter om man kun ser på bevegelser fra et år til det neste.

Statistikken fra Nielsen Norge AS er basert på hva som i kroner faktisk blir registrert på kassa-

apparatene i dagligvarebutikkene inkl. 15 % mva. Med andre ord, det forbrukeren kjøper av frukt, bær, grønnsaker og poteter.

Generell kildeinformasjon
Kilde import: Statistisk sentralbyrå (SSB).

Kilde norsk produksjon basert på tonnasje inn til grossist: Landbruksdirektoratet (Ldir).

MÅLEMETODER OG UNDERSØKELSER OM FORBRUK AV FRUKT OG GRØNT

Det er flere oversikter over omsetning og forbruk av frukt, bær og grønnsaker i Norge, og de bruker ulike metoder for å innhente dataene. Vi vil her kort beskrive noen aspekter ved disse oversiktene.

TOTALOVERSIKTEN FRA OFG

Tallene i **Totaloversikten**, som altså er hovedtallene i dette dokumentet, baserer seg på salg av frisk frukt, bær, grønnsaker og poteter inn til grossist. I denne tonnasjen ligger både volum til storhusholdning og dagligvare, men ikke volum som går til industrien (fryste, hermetiske produkter og juice). Det kan også være noe volum som går til industri av oppkuttete grønnsaker og salat som ikke kommer med i Totaloversikten. I forhold til forbrukers endelige forbruk av frukt og grønnsaker, vil denne oversikten ikke ta hensyn til svinn mellom grossistleddet og forbruker.

NORKOST 3

Norkost 3 er en landsomfattende kostholdsundersøkelse blant menn og kvinner i alderen 18 til 70 år gjennomført av avdeling for ernæringsvitenskap ved Universitetet i Oslo. Undersøkelsen ble foretatt på telefon to ganger, med fire ukers mellomrom, der deltakerne oppgav hva de hadde spist det siste døgnet.

Noe av utfordringen med Norkost 3 er at den gjennomføres sjeldent; siste gang var i 2011.

UTVIKLINGEN I NORSK KOSTHOLD – MATFORSYNINGSTATISTIKK

Matforsyningsstatistikken, som er utarbeidet av Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) for Helsedirektoratet, baserer seg på frukt, bær og grønnsaker fremkommet fra produsert areal og nettoimport av frukt og grønnsaker. På samme måte som Totaloversikten fanger ikke denne oversikten opp svinn frem til endelig forbruk, men oversikten har sin styrke i å se utviklingen over tid.

5 OM DAGEN – 5 A DAY EUROPE

Det er ikke noen eksakt fasit for beregning av forbruk relatert til 5 om dagen.

Opplysningskontoret for frukt og grønt fikk gjennomført en ny forbruksundersøkelse i september 2017 i Norge og en rekke andre europeiske land. Det ble innhentet nye data som viser hvordan befolkningen i Norge og i andre land ligger an i forhold til den offisielle anbefalingen om 5 om dagen. Undersøkelsen, som ble gjennomført av Kantar TNS, viste at det gjennomsnittlige forbruket av frukt, bær og grønnsaker var på 3,2 porsjoner i Norge i 2017. Undersøkelsen baserte seg på selvrapportering fra norske forbrukere av hva de vanligvis spiser av frukt, bær og grønnsaker. Juice og kjøpt smoothie kunne da bestå av inntil én porsjon, men ikke mer. Les mer om denne undersøkelsen på de neste to sidene.

STATUS 5 OM DAGEN I EUROPA

BAKGRUNN

Før 5 a day Europe fantes ingen god sammenliknbar statistikk over forbruks-tall fra ulike land på frukt/bær og grønnsaker. Eksempler på eksisterende statistikk er:

Freshfel Consumption Monitor fra Freshfel Europa som viser forbruker-data og trender for ulike Europeiske land. Produksjonsareal blir benyttet som grunnlag, noe som gjør tallene usikre på grunn av åpen handel mellom EU-land.

Tall fra Eurostat i Luxemburg (type Statistisk Sentralbyrå i EU) med andel av befolkningen som spiser minst 5 om dagen av frukt og grønnsaker. Det er utarbeidet en modell av et spørreskjema som er foreslått benyttet av deltakerland, men det er ikke et krav at dette skal benyttes. Modellskjemaet er utviklet for et personlig intervju, og krever en nasjonal tilpasning for en

annen innsamlingsmetode. Metode for datainnsamling, som da er en svakhet ved denne statistikken, er et nasjonalt valg. Det kan være personlige intervjuer, telefonintervju, postalt, Internett og også en blanding av metoder.

GJENNOMFØRING OG DESIGN FOR – 5 A DAY EUROPE

Undersøkelsen ble gjennomført av Kantar TNS i følgende land: Norge, Sverige, Danmark, Finland, Storbritannia, Spania og Frankrike. Det ble benyttet samme innsamlingsmetode i alle landene som baserte seg på Internett, enten PC, nettbrett eller mobil. Feltarbeidet ble gjennomført på samme tid i alle landene; 20.–26. september 2017.

Det var et nasjonalt representativt utvalg i hvert land med 1000 intervjuer med personer fylte 18 år. Resultatene ble vektet etter alder, kjønn og utdanning i henhold til nasjonal statistikk.

RESULTATER

Resultatet viste at mange av oss nok bærer på noen fordommer om dårlig britisk kosthold da undersøkelsen viste at Storbritannia er det landet i Europa som ligger på topp i inntak av frukt og grønt.

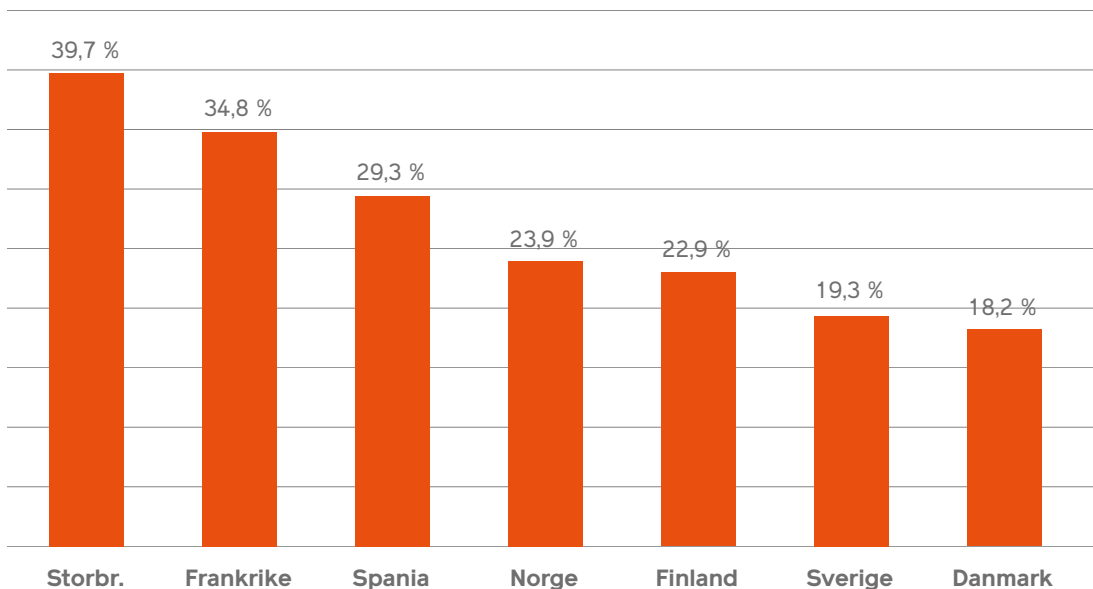
I Storbritannia var det nesten 40 % som spiste 5 om dagen. Norge var best i Skandinavia, men lå ikke så langt foran Sverige og Danmark. Andel av befolkningen som spiste minst 5 porsjoner frukt / bær og grønnsaker på daglig basis (spiser normalt) var ca. 24 % i Norge, ca. 19 % i Sverige og ca. 18 % i Danmark.

Andelen som spiser lite frukt og bær er omtrent like stor i Storbritannia som i Norge. Det er 42 % i Norge og 40 % i Storbritannia som oppgir at de spiser mindre enn én porsjon frukt og bær pr. dag.

ANDEL AV BEFOLKNINGEN SOM SPISER MINST 5 PORSJONER FRUKT / BÆR OG GRØNNSAKER PÅ DAGLIG BASIS (SPISER NORMALT)

Forbruk av juice og smoothie teller for maks. en porsjon om dagen.

Kilde: KANTAR TNS

Basert på det normalt daglige forbruk av frukt / bær og grønnsaker har Storbritannia en signifikant* høyere andel som spiser minst 5 porsjoner sammenliknet med de andre landene i undersøkelsen.

Sammenligner vi de nordiske landene, finner vi at andelen som spiser minst 5 porsjoner i Norge er signifikant* høyere enn i Sverige og Danmark.

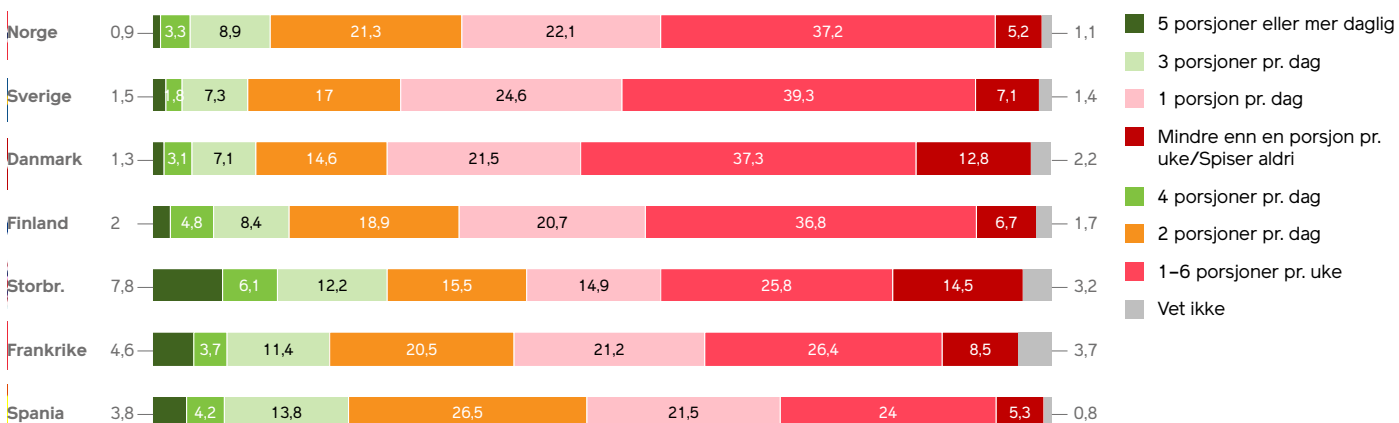
* = 5 % nivå.

Storbritannia har flere storspisere enn Norge. Det er 26 % i Storbritannia som spiser minst 3 porsjoner frukt/bær pr. dag, mot kun 13 % i Norge.

Vi får et tilsvarende bilde på grønnsaker og salat. Befolkningen i de europeiske landene deler seg i de som er «flinke» og de som spiser alt for lite.

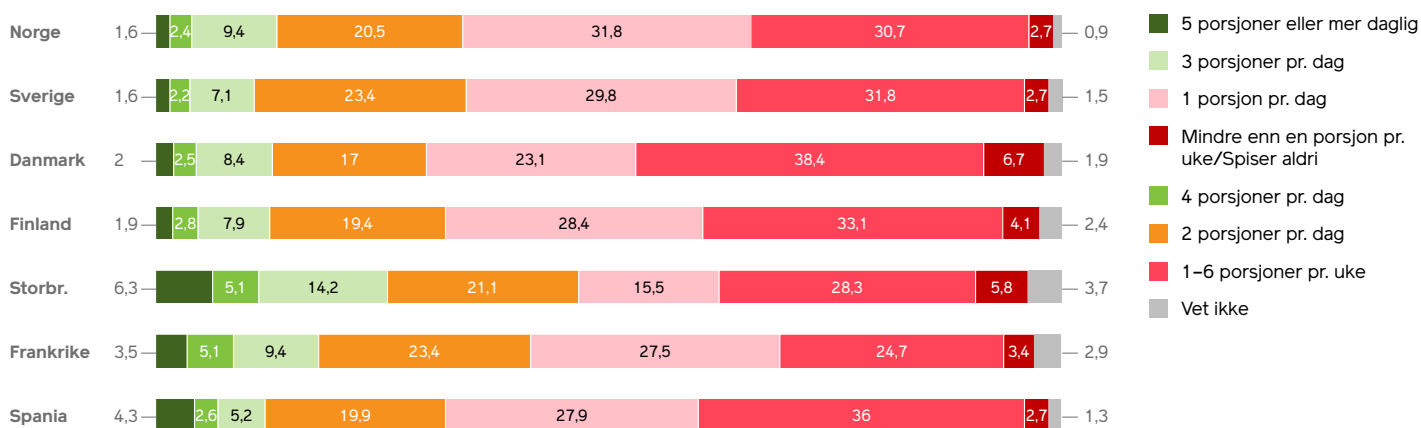
HVOR MANGE PORSJONER MED FRUKT OG BÆR SPISER DU VANLIGVIS?

Kilde: KANTAR TNS

HVOR MANGE PORSJONER MED GRØNNSAKER OG SALAT (IKKE POTETER) SPISER DU VANLIGVIS?

Kilde: KANTAR TNS

Undersøkelsen viste også at forbruket av frukt/bær i Frankrike og Spania fikk en topp til lunsj og middag, mens forbruket i de andre landene var jevnere fordelt.

Grønnsaker/salat var primært konsumert til middag og lunsj. I Norge, hvor varm lunsj fremdeles ikke er så vanlig, brukte folk mindre grønnsaker til lunsj enn i de andre landene.

Undersøkelsen viste at juice for det meste er en frokostdrikk. Smoothie (kjøpt i butikk) er mindre vanlig, men synes å bli brukt hyppigere i Spania og Storbritannia enn i de andre landene.

DEFINISJON AV «EN PORSJON» SOM BRUKES I DENNE UNDERSØKELSEN:

FRUKT OG BÆR: En porsjon frukt eller bær er omtrent en håndfull. Det kan f.eks. være en mellomstor frukt som eple, banan eller pære eller en del av en større frukt som melon, ananas eller mango. Det kan også være en håndfull mindre frukt som druer, plommer og kiwi eller en håndfull bær. Vi tenker på frukt og bær i alle formater; frisk, fryst, hermetisk, i hjemmelaget smoothie, e.l.

GRØNNSAKER OG SALAT: En porsjon er omtrent en håndfull grønnsaker og salat. En porsjon kan for eksempel være en stor tomat, syv cherrytomater, en gulrot, en håndfull brokkoli eller en liten bolle med salat. Vi tenker på grønnsaker i alle formater; fersk, fryst, hermetisk, kokt, stekt, i hjemmelaget smoothie, e.l.

JUICE (IKKE NEKTAR): Et glass juice er ca. 2 dl. Med juice tenker vi på ren frukt - og/eller grønnsaksjuice. Ikke nektar, eller andre ikke rene juiceprodukter. En porsjon er definert som 1 dl. / ½ glass juice.

SMOOTHIE (KJØPT, IKKE HJEMMELAGET): Et glass smoothie er ca. 2 dl. Her tenker vi på alle typer kjøpt smoothie, av frukt og/eller grønnsaker. En porsjon er definert som 1 dl. / ½ glass smoothie.

RETNINGSLINJER OG POLITISKE MÅLSETNINGER

Stor samfunnsgevinst av et mer helseriktig kosthold

Helsedirektoratet har i sitt forarbeid til ny Nasjonal handlingsplan for bedre kosthold (2017 – 2021) beregnet den totale samfunnskostnaden relatert til usunt kosthold til kr 154 milliarder for 2013. Dette kostnadsanslaget er dermed også å anse som et anslag for den totale samfunnsøkonomiske gevinsten av at befolkningen følger kostrådene.

SAMFUNNSGEVINSTEN BESTÅR AV:

- I. De akkumulerte helsegevinster (flere leveår og bedre livskvalitet) for den enkelte med en anslagsvis verdi på kr 136 milliarder pr. år.
- II. Reduserte helsetjenestekostnader på anslagsvis kr 12 milliarder pr. år.
- III. Redusert produksjonstap (dvs. økte skatteinntekter p.g.a. redusert sykefravær, uførhet og død) anslagsvis kr 6 milliarder pr. år.

Hele 88 % av samfunnsgevinsten av å følge kostrådene utgjøres av den helsegevinst som tilfaller hver enkelt av oss som, pga. redusert risiko for død og sykdom, kan forvente gode leveår. Arbeidet med å få flere til å følge kostrådene i hverdagen er derfor viktig både for samfunnet og den enkeltes helse.

NASJONAL SAMHANDLING – SENTRALE DOKUMENTER:

Mange sterke krefter ønsker å ta grep for et økt forbruk av frukt og grønt, og en sunnere befolkning i Norge.

1. De nasjonale kostrådene

Helsedirektoratet har gjennom de nasjonale kostrådene (Kostråd for å fremme folkehelsen og forebygge kroniske sykdommer) gitt anbefalingen om at alle bør spise minst 5 om dagen, 5 * 100 gram frukt, bær og grønnsaker.

2. Nasjonal handlingsplan for bedre kosthold (2017-2021)

I den nasjonale handlingsplanen for bedre kosthold (2017-2021), som ble signert av 8 ministre i mars 2017, ble anbefalingen ytterligere konkretisert ved at man satte et kvantitativt vekstmål på 20 % vekst for grønnsaker, frukt og bær innen utgangen av 2021. I tillegg har man satt som mål at man ønsker å øke andelen 15-åringer som daglig spiser grønnsaker og frukt med 50 % innen utgangen av 2021. Målsetningen er å intensivere arbeidet på tvers av sektorene for et sunnere kosthold.

3. Meld. St. 11 (Jordbruksmeldingen)

Det ble i Meld. St. 11 (Jordbruksmeldingen) argumentert med: «Som en oppfølging av myndighetenes kostråd mener regjeringen at finansieringen av opplysningsvirksomheten i grøntsektoren, som bevilges over jordbruksavtalen bør fortsette».

4. Intensjonsavtalen mellom helsemyndighetene, industrien og handelen

I desember 2016 underskrev helseminister Bent Høie en intensjonsavtale med industrien og handelen i forhold de nasjonale kostrådene om hva man bør spise mer og mindre av. For frukt og grønt ble volummålet og anbefalingen om å spise 5 om dagen førende.

5. Rapporten Bærekraftig kosthold

I rapporten Bærekraftig kosthold, utarbeidet for Nasjonalt råd for ernæring på vegne av Helsedirektoratet, ble det ut i fra et bærekraftighetsperspektiv gitt råd om å spise minst fem porsjoner grønnsaker, frukt og bær hver dag.

6. Bransjeavtalen om reduksjon av matsvinn

Regjeringen og den norske matbransjen har undertegnet en avtale om å redusere matsvinnet i Norge med 50 % innen 2030. Avtalen er undertegnet av fem departementer (Klima- og miljødepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet) og 12 bransjeorganisasjoner. I arbeidsgruppen for tiltak under intensjonsavtalen om reduksjon av matsvinn blir Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG) trukket frem for å ha en viktig rolle i forhold til kunnskapsheving overfor forbruker. Les mer om matsvinn side 18.

Kilde: Helsedirektoratet, Samfunnsgevinster av å følge Helsedirektoratets kostråd, mars 2016.

"5 om dagen" er en helsemessig anbefaling fra WHO (Verdens helseorganisasjon). I januar 2011 offentliggjorde Helsedirektoratet de nye kostholdsrådene hvor anbefalingen om å spise fem om dagen presiseres. Til forskjell fra tidligere er mengdeenheten justert fra tidligere 150 gram til 100 gram og i tillegg er poteten ta. 3. tt ut av anbefalingen. Årsaken er at kostholdsanbefalingene relaterer seg til repetitive internasjonale forskningsresultater.

[Meld. St. 11 \(2016-2017\): Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon](#)

[Bransjesamarbeid for sunnere valg](#)

[Bærekraftig kosthold - vurdering av de norske kostrådene i et bærekraftperspektiv](#)

[Avtale om å redusere matsvinn](#)

[Rapport anbefalinger tiltak matsvinn](#)

UTVIKLING I OMSETNING FRA ÅR 2000 – SISTE 17 ÅR

Omsetningen i volum av frukt, bær og grønnsaker beregnet pr. capita har flatet ut de siste årene. Ser vi på utviklingen over tid var det en stor vekst i årene 2000 til 2008, mens årene etter det ikke har innfridd i samme grad.

FAKTOR SOM KAN HA BETYDNING FOR CAPITA-FORBRUKET

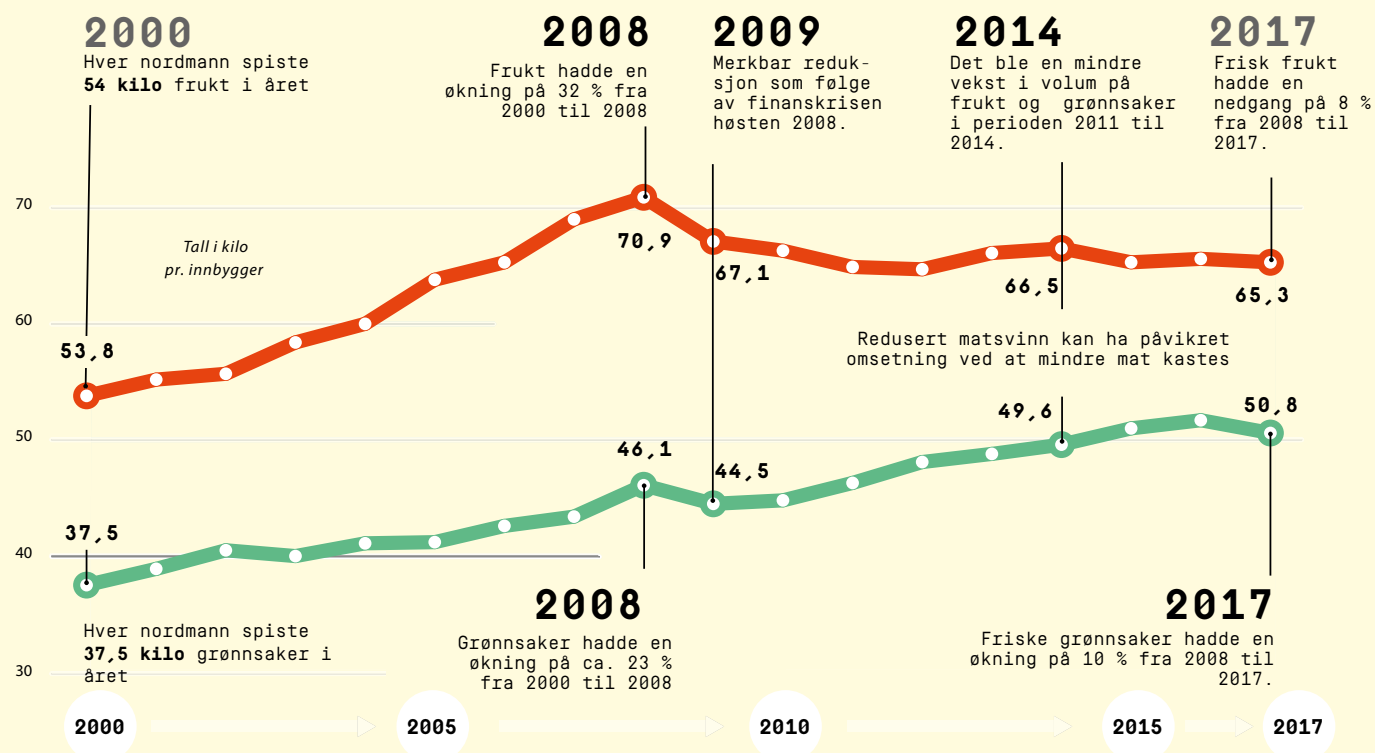
En viktig faktor for capita-forbruket av frukt, bær, grønnsaker og poteter omregnet fra volumtall er matsvinn. Volumtallene baserer seg på omsetning inn til grossist, men det tas ikke hensyn til svinn i alle leddene fra grossist når capita tallene er beregnet. Det endelige forbruket vil derfor være en god del lavere. Les mer om matsvinn på side 18.

Omsetning av frisk frukt

2000-2017

+21%

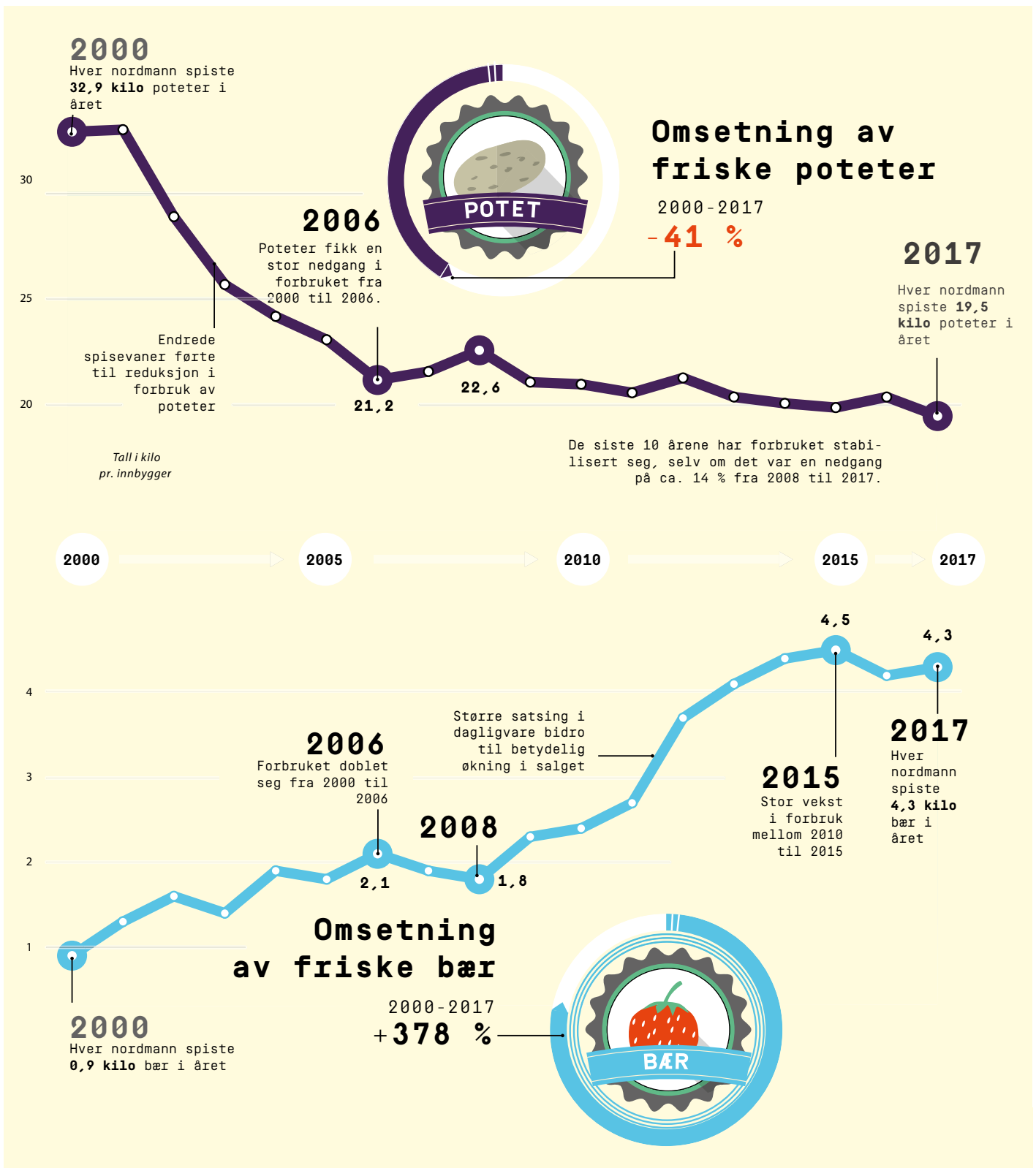
Omsetning av friske grønnsaker

2000-2017

+35%

OMSETNINGSUTVIKLING BEREGNET PR. CAPITA (KILOGRAM) PR. ÅR.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Frukt	53,8	55,2	55,7	58,4	60,0	63,8	65,3	69,0	70,9	67,1	66,3	64,9	64,7	66,1	66,5	65,3	65,6	65,3
Bær	0,9	1,3	1,6	1,4	1,9	1,8	2,1	1,9	1,8	2,3	2,4	2,7	3,7	4,1	4,4	4,5	4,2	4,3
Grønnsaker	37,5	38,9	40,5	40,0	41,1	41,2	42,6	43,4	46,1	44,5	44,8	46,3	48,1	48,8	49,6	51,0	51,7	50,8
Sum frukt, bær og grønnsaker	92,2	95,4	97,7	99,8	102,9	106,8	110,0	114,3	118,8	113,8	113,5	113,9	116,6	119,0	120,5	120,8	121,5	120,4
Kg. poteter pr. cap. pr. år	32,9	33,0	28,9	25,7	24,2	23,1	21,2	21,6	22,6	21,1	21,0	20,6	21,3	20,4	20,1	19,9	20,4	19,5
Kg. F&G+poteter pr. cap. pr. år	125,0	128,4	126,6	125,6	127,1	129,9	131,2	135,9	141,4	134,9	134,5	134,5	137,9	139,4	140,6	140,6	141,9	139,9

Volumtall siste 5 år

MARKED I TONN FOR KOMMERSIELT SALG (NORSK OG IMPORT), PÅ GROSSIST NIVÅ, AV FRISK(E) FRUKT, BÆR, GRØNNSAKER

Folketall (gjennomsnitt for året), kilde SSB	5 080 166			5 137 429				
	Norsk	Import	Total	Norsk	Import	Total	Norsk	Import
GRØNNSAKER	2013	2013	2013	2014	2014	2014	2015	2015
Gulrot	28 340	7 497	35 837	31 586	6 167	37 753	33 826	6 034
Tomat**	12 076	24 811	36 887	12 515	25 102	37 617	12 300	24 970
Agurk	14 840	8 857	23 697	15 911	9 123	25 034	17 153	8 492
Squash	322	2 253	2 575	441	2 388	2 829	417	2 535
Paprika	209	17 245	17 454	155	17 938	18 094	201	18 156
Kålrot	11 763	775	12 539	10 802	1 301	12 104	12 782	73
Hodekål	10 183	1 353	11 536	10 851	1 432	12 283	10 523	1 471
Brokkoli	2 554	7 601	10 155	2 920	7 804	10 724	2 773	8 309
Blomkål	4 868	5 807	10 675	5 384	6 059	11 443	5 358	5 981
Rosenkål	498	146	644	594	212	806	552	193
Rødkål	322	161	483	366	187	552	312	129
Kinakål	2 660	1 605	4 264	2 553	1 458	4 012	2 533	1 488
Purre	1 829	2 148	3 977	2 084	2 009	4 093	2 040	1 782
Stilkselleri	732	1 309	2 041	859	1 386	2 245	810	1 545
Selleri	957	1 138	2 095	1 448	845	2 293	1 671	719
Asparges	3	1 813	1 816	10	2 020	2 030	34	1 772
Løk	17 779	11 701	29 476	19 763	8 663	28 426	20 887	9 247
Vårløk	413	796	1 209	396	830	1 226	451	900
Hvitløk	8	1 336	1 344	0	1 356	1 356	0	1 474
Sjampinjong	0	7 117	7 117	0	7 197	7 197	0	7 360
Annen sopp	0	381	381	0	412	412	0	336
Isbergsalat, issalat	5 025	10 360	15 385	5 252	8 903	14 154	4 966	8 931
Annen salat	2 539	2 897	5 436	2 654	2 827	5 481	2 645	3 082
Andre friske grønns.	1 181	10 511	11 800	1 539	12 582	12 708	3 253	14 075
Sum grønnsaker	119 103	129 616	248 823	128 083	128 203	254 874	135 488	129 052
Endring fra foregående år	-0,7 %	5,0 %	2,2 %	7,5 %	-1,1 %	2,4 %	5,8 %	0,7 %
Kg. grønnsaker pr. cap. pr. år			48,98			49,61		
FRUKT	2013	2013	2013	2014	2014	2014	2015	2015
Bananer	0	81 334	81 334	0	84 645	84 645	0	84 709
Epler	6 843	50 109	56 952	7 698	49 756	57 454	5 422	50 022
Appelsiner	0	37 985	37 985	0	33 323	33 323	0	36 311
Meloner	0	28 533	28 533	0	32 449	32 449	0	28 487
Klementiner/Mandariner	0	28 313	28 313	0	29 138	29 138	0	29 180
Druer	0	28 030	28 030	0	25 849	25 849	0	25 794
Pærer	141	17 360	17 501	248	19 080	19 328	109	18 106
Fersken/Nektariner	0	10 313	10 313	0	10 161	10 161	0	9 861
Avocado	0	8 787	8 787	0	10 496	10 496	0	11 673
Ananas	0	6 453	6 453	0	6 444	6 444	0	5 744
Sitroner/Lime	0	7 494	7 494	0	8 240	8 240	0	9 003
Mango	0	5 460	5 460	0	5 646	5 646	0	5 140
Plommer	1 302	3 959	5 261	1 174	4 027	5 201	1 195	4 289
Kiwi	0	5 052	5 052	0	4 474	4 474	0	4 595
Kirsebær/Moreller	488	2 007	2 495	583	1 994	2 577	384	2 293
Grapefrukt	0	1 340	1 340	0	1 344	1 344	0	1 366
Annen frisk frukt	136	4 395	4 531	156	4 503	4 659	171	4 914
Sum frukt	8 910	326 922	335 832	9 859	331 568	341 427	7 281	331 487
Endring fra foregående år	19,6 %	3,1 %	3,5 %	10,7 %	1,4 %	1,7 %	-26,1 %	0,0 %
Kg. frukt pr. cap. pr. år			66,11			66,46		
BÆR	2013	2013	2013	2014	2014	2014	2015	2015
Jordbær	3 117	10 298	13 415	4 682	10 797	15 479	5 830	10 571
Blåbær og andre bær	0	5 168	5 168	0	4 875	4 875	0	4 185
Bringebær	528	1 676	2 204	936	1 384	2 320	1 433	1 332
Sum Bær	3 644	17 142	20 786	5 618	17 057	22 674	7 263	16 088
Endring fra foregående år	-30,8 %	27,4 %	11,0 %	54,1 %	-0,5 %	9,1 %	29,3 %	-5,7 %
Kg. bær pr. cap. pr. år			4,09			4,41		
Sum frukt og bær	12 554	344 064	356 618	15 476	348 625	364 101	14 544	347 575
Sum frukt, grønnsaker og bær	131 657	473 680	605 441	143 560	476 828	618 975	150 032	476 627
Endring fra foregående år	-0,7 %	4,3 %	3,2 %	9,0 %	0,7 %	2,2 %	4,5 %	0,0 %
Kg. frukt/bær og grønnsaker pr. cap.			119,18			120,48		
POTETER	2013	2013	2013	2014	2014	2014	2015	2015
Sum Poteter	61 946	41 802	104 166	62 610	40 694	103 610	63 632	39 505
Endring fra foregående år	-7,5 %	4,4 %	-2,7 %	1,1 %	-2,7 %	-0,5 %	1,6 %	-2,9 %
Kg. Poteter pr. cap. pr. år			20,50			20,17		
TOTAL	2013	2013	2013	2014	2014	2014	2015	2015
Totalt antall tonn frukt, grønnsaker, bær og poteter (eksl. nøtter)	193 603	515 482	709 607	206 170	517 522	722 585	213 664	516 132
Endring fra foregående år	-3,0 %	4,3 %	2,3 %	6,5 %	0,4 %	1,8 %	3,6 %	-0,3 %
Kg. F&G+poteter pr. cap. pr. år			139,68			140,65		

*Gjelder fra første år med volumtall. **Tall fra GPS for tomater til og med 2015.

OG POTETER I NORGE. Kilder: SSB/LDir/GPS for norske tomater.

5 189 894			5 236 151			5 276 968				
Total	Norsk	Import	Total	Norsk	Import	Total				
2015	2016	2016	2016	2017	2017	2017	Endring i % 2016-2017	Gjennomsnittlig årlig endring pr. produkt fra 2008 til 2017 i %	Kg pr. capita pr. år i 2017	
39 860	34 151	8 308	42 458	35 952	5 069	41 021	-3,4 %	2,7 %	7,77	
37 270	11 767	25 003	36 770	13 242	23 631	36 873	0,3 %	1,3 %	6,99	
25 645	17 411	8 631	26 042	17 634	8 270	25 904	-0,5 %	2,7 %	4,91	
2 952	451	2 556	3 007	300	2 604	2 904	-3,4 %	4,6 %	0,55	
18 357	229	18 926	19 155	102	18 993	19 095	-0,3 %	3,4 %	3,62	
12 854	12 676	170	12 846	12 047	717	12 764	-0,6 %	0,1 %	2,42	
11 994	11 191	1 418	12 609	10 130	1 196	11 326	-10,2 %	-1,1 %	2,15	
11 081	3 305	8 279	11 584	3 599	7 918	11 517	-0,6 %	2,8 %	2,18	
11 339	5 534	5 586	11 120	5 896	5 307	11 203	0,7 %	2,3 %	2,12	
745	524	264	788	416	212	628	-20,3 %	3,2 %	0,12	
441	306	371	676	304	230	534	-21,1 %	5,9 %	0,10	
4 020	1 941	1 856	3 797	1 836	1 683	3 519	-7,3 %	-5,2 %	0,67	
3 822	1 836	1 964	3 799	1 791	1 842	3 633	-4,4 %	-0,2 %	0,69	
2 355	802	1 518	2 320	730	1 375	2 105	-9,3 %	1,1 %	0,40	
2 391	1 629	1 060	2 689	2 086	817	2 903	8,0 %	11,0 %	0,55	
1 806	26	1 531	1 557	26	1 534	1 560	0,2 %	1,8 %	0,30	
30 134	22 490	7 333	29 823	21 483	7 259	28 742	-3,6 %	1,7 %	5,45	
1 351	494	968	1 462	452	991	1 443	-1,3 %	5,7 %	0,27	
1 474	0	1 313	1 313	0	1 327	1 327	1,1 %	5,8 %	0,25	
7 360	0	7 485	7 485	0	7 392	7 392	-1,2 %	3,4 %	1,40	
336	0	292	292	0	311	311	6,7 %	-10,8 %	0,06	
13 898	5 297	8 869	14 166	4 857	9 147	14 004	-1,1 %	-1,2 %	2,65	
5 727	3 017	2 964	5 981	3 233	3 491	6 724	12,4 %	3,5 %	1,27	
17 328	4 008	15 357	19 365	4 900	15 637	20 537	6,1 %	9,1 %	3,89	
264 540	139 084	132 020	271 104	141 016	126 953	267 969	-1,2 %	2,0 %	50,78	
3,8 %	2,7 %	2,3 %	2,5 %	1,4 %	-3,8 %	-1,2 %				
50,97			51,78			50,78	-1,9 %	1,0 %		
2015	2016	2016	2016	2017	2017	2017				
84 709	0	83 846	83 846	0	86 403	86 403	3,0 %	0,4 %	16,37	
55 444	7 717	47 411	55 128	6 909	46 693	53 602	-2,8 %	-1,5 %	10,16	
36 311	0	38 560	38 560	0	35 112	35 112	-8,9 %	-1,3 %	6,65	
28 487	0	30 227	30 227	0	30 333	30 333	0,4 %	3,1 %	5,75	
29 180	0	30 917	30 917	0	31 494	31 494	1,9 %	1,5 %	5,97	
25 794	0	25 097	25 097	0	25 400	25 400	1,2 %	-2,5 %	4,81	
18 215	147	17 330	17 477	159	17 422	17 581	0,6 %	-3,9 %	3,33	
9 861	0	8 807	8 807	0	9 973	9 973	13,2 %	0,1 %	1,89	
11 673	0	12 411	12 411	0	12 421	12 421	0,1 %	13,9 %	2,35	
5 744	0	5 231	5 231	0	5 350	5 350	2,3 %	-4,2 %	1,01	
9 003	0	10 175	10 175	0	10 278	10 278	1,0 %	7,2 %	1,95	
5 140	0	6 116	6 116	0	7 011	7 011	14,6 %	6,0 %	1,33	
5 484	1 215	4 024	5 239	1 763	3 808	5 571	6,3 %	3,7 %	1,06	
4 595	0	4 728	4 728	0	4 099	4 099	-13,3 %	-2,0 %	0,78	
2 905	405	2 111	2 602	447	1 960	2 407	-7,5 %	6,1 %	0,46	
1 366	0	1 303	1 303	0	1 278	1 278	-1,9 %	-1,6 %	0,24	
5 085	194	5 265	5 459	139	5 888	6 027	10,4 %	4,3 %	1,14	
338 996	9 678	333 558	343 322	9 417	334 923	344 340	0,3 %	0,2 %	65,25	
-0,7 %	32,9 %	0,6 %	1,3 %	-2,7 %	0,4 %	0,3 %				
65,32			65,57			65,25	-0,5 %	-1,0 %		
2015	2016	2016	2016	2017	2017	2017				
16 401	4 604	10 359	14 964	5 184	9 651	14 835	-0,9 %	8,6 %	2,81	
4 185	0	4 426	4 426	0	5 177	5 177	17,0 %	34,4 %	0,98	
2 765	1 138	1 345	2 483	1 413	1 345	2 758	11,1 %	14,7 %	0,52	
23 351	5 742	16 131	21 873	6 597	16 173	22 770	4,1 %	11,6 %	4,31	
3,0 %	-20,9 %	0,3 %	-6,3 %	14,9 %	0,3 %	4,1 %				
4,50			4,18			4,31	3,3 %	11,3 %		
362 347	15 420	349 689	365 195	16 014	351 096	367 110	0,5 %	0,6 %	69,57	
626 888	154 504	481 709	636 299	157 030	478 049	635 079	-0,2 %	1,2 %	120,35	
1,3 %	3,0 %	1,1 %	1,5 %	1,6 %	-0,8 %	-0,2 %				
120,79			121,52			120,35	-1,0 %	0,1 %		
2015	2016	2016	2016	2017	2017	2017				
103 344	66 240	40 394	106 634	71 369	31 630	102 999	-3,4 %	-0,5 %	19,52	
-0,3 %	4,1 %	2,3 %	3,2 %	7,7 %	-21,7 %	-3,4 %				
19,91			20,36			19,52	-4,2 %	-1,6 %		
2015	2016	2016	2016	2017	2017	2017				
730 231	220 744	522 103	742 933	228 399	509 679	738 078	-0,7 %	0,9 %	139,87	
1,1 %	3,3 %	1,2 %	1,7 %							
140,70			141,89			139,87	-1,4 %	-0,2 %		

NØTTER OG TØRKET FRUKT

Folketall (gjennomsnitt for året), kilde SSB:	4 889 252	4 953 088	5 018 573	5 080 166	5 137 429	5 189 894	5 236 151	5 276 968			
	Total	Total	Total	Total	Total	Total	Total	Total			
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Endring i % 2016-2017	Gjennomsnittlig årlig endring pr. produkt fra 2010 til 2017 i %	Kg pr. capita pr. år i 2017
Nøtter	8 741	8 346	7 992	8 068	8 524	8 683	8 535	8 291	-2,9 %	-0,8 %	1,57
Tørket frukt, bær og blandinger med nøtter	2 457	2 491	2 163	2 447	2 031	1 794	1 689	1 942	15,0 %	-3,3 %	0,37
Rosiner	4 426	4 017	3 921	3 746	4 111	3 868	3 749	4 187	11,7 %	-0,8 %	0,79
Totalt nøtter, tørket frukt, bær og rosiner	15 624	14 854	14 076	14 261	14 666	14 345	13 972	14 420	3,2 %	-1,1 %	2,73
Endring fra foregående år		-4,9 %	-5,2 %	1,3 %	2,8 %	-2,2 %	-2,6 %	3,2 %			
Kg. nøtter, tørket frukt, bær og rosiner pr. cap. pr. år	3,20	3,00	2,80	2,81	2,85	2,76	2,67	2,73	2,4 %	-2,2 %	

TOPP 40 IMPORTLAND

Friske frukt og grønnsaker i mengde (tonn) og verdi (1 000 kroner). Sortert etter verdi 2017.

Kilde SSB/FGS. Hentet fra kapitlene 08.01 - 08.10, 07.01 og 07.09 i den norske tolltariffen.

	2016 Mengde tonn	2016 Verdi (1 000 NOK)	2017 Mengde tonn	2017 Verdi (1 000 NOK)	Verdiendring fra '16-'17	2017 Andel total mengde	2017 Andel total verdi
Spania	149 815	2 267 675	146 760	2 267 090	0,0 %	28,2 %	26,8 %
Nederland	44 267	950 273	47 547	959 382	1,0 %	9,2 %	11,3 %
Italia	49 917	691 156	46 328	667 424	-3,4 %	8,9 %	7,9 %
Sør-Afrika	20 080	419 446	19 861	404 448	-3,6 %	3,8 %	4,8 %
Peru	9 379	373 997	9 685	389 596	4,2 %	1,9 %	4,6 %
USA	7 272	384 474	7 514	375 589	-2,3 %	1,4 %	4,4 %
Chile	11 911	324 512	11 519	313 814	-3,3 %	2,2 %	3,7 %
Marokko	8 859	261 086	8 198	306 611	17,4 %	1,6 %	3,6 %
Costa Rica	38 819	258 217	42 669	277 365	7,4 %	8,2 %	3,3 %
Belgia	15 231	246 520	11 747	227 199	-7,8 %	2,3 %	2,7 %
Polen	14 497	227 108	13 257	217 431	-4,3 %	2,6 %	2,6 %
Ecuador	32 041	230 427	30 326	204 571	-11,2 %	5,8 %	2,4 %
Tyrkia	6 815	191 962	7 057	185 903	-3,2 %	1,4 %	2,2 %
Israel	16 682	155 815	14 980	183 050	17,5 %	2,9 %	2,2 %
Frankrike	17 306	192 548	16 348	170 772	-11,3 %	3,1 %	2,0 %
Brasil	9 302	164 193	9 415	157 093	-4,3 %	1,8 %	1,9 %
Vietnam	1 342	90 506	1 459	122 650	35,5 %	0,3 %	1,4 %
Colombia	8 975	71 320	13 999	111 098	55,8 %	2,7 %	1,3 %
Portugal	1 776	74 501	2 265	90 848	21,9 %	0,4 %	1,1 %
Mexico	1 943	84 390	2 665	90 746	7,5 %	0,5 %	1,1 %
New Zealand	6 195	76 804	6 156	80 256	4,5 %	1,2 %	0,9 %
Danmark	23 287	87 853	16 479	65 793	-25,1 %	3,2 %	0,8 %
Kina	1 974	57 255	2 488	59 388	3,7 %	0,5 %	0,7 %
India	2 213	76 236	1 781	56 127	-26,4 %	0,3 %	0,7 %
Dominikanske Republ.	5 647	69 909	4 427	55 341	-20,8 %	0,9 %	0,7 %
Argentina	4 108	61 740	3 251	51 301	-16,9 %	0,6 %	0,6 %
Egypt	3 750	56 903	2 838	49 850	-12,4 %	0,5 %	0,6 %
Sverige	7 129	55 909	4 605	44 745	-20,0 %	0,9 %	0,5 %
Thailand	762	41 368	727	43 192	4,4 %	0,1 %	0,5 %
Guatemala	207	10 498	699	41 988	300,0 %	0,1 %	0,5 %
Kenya	1 126	36 579	975	36 206	-1,0 %	0,2 %	0,4 %
Hellas	2 425	28 056	2 568	31 510	12,3 %	0,5 %	0,4 %
Tyskland	1 997	18 839	1 641	24 886	32,1 %	0,3 %	0,3 %
Storbritannia	4 150	32 278	3 304	23 195	-28,1 %	0,6 %	0,3 %
Litauen	867	23 998	576	19 416	-19,1 %	0,1 %	0,2 %
Pakistan	683	19 383	676	17 772	-8,3 %	0,1 %	0,2 %
Panama	5 512	37 581	2 090	13 017	-65,4 %	0,4 %	0,2 %
Mosambik	129	8 747	147	11 827	35,2 %	0,0 %	0,1 %
Australia	231	8 314	374	9 171	10,3 %	0,1 %	0,1 %
Kambodsja	148	9 067	139	8 754	-3,5 %	0,0 %	0,1 %
Sum	538 769	8 477 443	519 540	8 466 415	-0,1 %	100,0 %	100,0 %

ANDEL NORSKE FRUKT, BÆR OG GRØNNSAKER I FORHOLD TIL IMPORT

Kilde: SSB/Ldir. Tall oppgitt i tonn

				%-andel norske varer 2015				%-andel norske varer 2017	Gjennomsnittlig årlig endring norske produkter fra 2008 til 2017 i %	Gjennomsnittlig årlig endring importerte produkter fra 2008 til 2017 i %	Endring i %-andel norske varer fra 2016 til 2017
	Norsk 2016	Import 2016	Total 2016	Norsk 2017	Import 2017	Total 2017					
GRØNNSAKER	2016	2016	2016		2017	2017	2017				
Gulrot	34 151	8 308	42 458	80,4 %	35 952	5 069	41 021	87,6 %	3,1 %	-2,9 %	7,2 %
Tomat	11 767	25 003	36 770	32,0 %	13 242	23 631	36 873	35,9 %	4,0 %	0,0 %	3,9 %
Agurk	17 411	8 631	26 042	66,9 %	17 634	8 270	25 904	68,1 %	2,8 %	2,3 %	1,2 %
Squash	451	2 556	3 007	15,0 %	300	2 604	2 904	10,3 %	0,4 %	5,2 %	-4,7 %
Paprika	229	18 926	19 155	1,2 %	102	18 993	19 095	0,5 %	-12,4 %*	3,4 %	-0,7 %
Kålrot	12 676	170	12 846	98,7 %	12 047	717	12 764	94,4 %	0,6 %	-6,1 %	-4,3 %
Hodekål	11 191	1 418	12 609	88,8 %	10 130	1 196	11 326	89,4 %	-0,9 %	-2,7 %	0,7 %
Brokkoli	3 305	8 279	11 584	28,5 %	3 599	7 918	11 517	31,2 %	4,0 %	2,3 %	2,7 %
Blomkål	5 534	5 586	11 120	49,8 %	5 896	5 307	11 203	52,6 %	3,3 %	1,2 %	2,9 %
Rosenkål	524	264	788	66,6 %	416	212	628	66,2 %	-0,2 %	17,4 %	-0,3 %
Rødkål	306	371	676	45,2 %	304	230	534	56,9 %	4,0 %	9,0 %	11,8 %
Kinakål	1 941	1 856	3 797	51,1 %	1 836	1 683	3 519	52,2 %	-7,9 %	-1,1 %	1,1 %
Purre	1 836	1 964	3 799	48,3 %	1 791	1 842	3 633	49,3 %	-0,5 %	0,1 %	1,0 %
Stilkselleri	802	1 518	2 320	34,6 %	730	1 375	2 105	34,7 %	0,2 %	1,6 %	0,1 %
Selleri	1 629	1 060	2 689	60,6 %	2 086	817	2 903	71,9 %	13,8 %	6,0 %	11,3 %
Asparges	26	1 531	1 557	1,6 %	26	1 534	1 560	1,7 %	15,7 %	1,7 %	0,0 %
Løk	22 490	7 333	29 823	75,4 %	21 483	7 259	28 742	74,7 %	3,5 %	-2,4 %	-0,7 %
Vårløk	494	968	1 462	33,8 %	452	991	1 443	31,3 %	5,8 %	5,6 %	-2,5 %
Hvitløk	0	1 313	1 313	0,0 %	0	1 327	1 327	0,0 %		5,8 %	0,0 %
Sjampinjong	0	7 485	7 485	0,0 %	0	7 392	7 392	0,0 %		5,4 %	0,0 %
Annen sopp	0	292	292	0,0 %	0	311	311	0,0 %		-10,2 %	0,0 %
Isbergsalat, issalat	5 297	8 869	14 166	37,4 %	4 857	9 147	14 004	34,7 %	-1,3 %	-1,1 %	-2,7 %
Annen salat	3 017	2 964	5 981	50,4 %	3 233	3 491	6 724	48,1 %	2,2 %	4,9 %	-2,4 %
Andre friske grønns.	4 008	15 357	19 365	20,7 %	4 900	15 637	20 537	23,9 %	7,0 %	9,8 %	3,2 %
Sum grønnsaker	139 084	132 020	271 104	51,3 %	141 016	126 953	267 969	52,6 %	2,3 %	1,8 %	1,3 %
POTETER	2016	2016	2016		2017	2017	2017				
Friske poteter	66 240	40 394	106 634	62,1 %	71 369	31 630	102 999	69,3 %	-1,4 %	1,8 %	7,2 %
FRUKT	2016	2016	2016		2017	2017	2017				
Bananer	0	83 846	83 846		0	86 403	86 403			0,4 %	0,0 %
Epler	7 717	47 411	55 128	14,0 %	6 909	46 693	53 602	12,9 %	-3,1 %	-1,3 %	-1,1 %
Appelsiner	0	38 560	38 560		0	35 112	35 112			-1,3 %	0,0 %
Meloner	0	30 227	30 227		0	30 333	30 333			3,1 %	0,0 %
Klementiner/Mandariner	0	30 917	30 917		0	31 494	31 494			1,5 %	0,0 %
Druer	0	25 097	25 097		0	25 400	25 400			-2,5 %	0,0 %
Pærer	147	17 330	17 477	0,8 %	159	17 422	17 581	0,9 %	-4,2 %	-3,9 %	0,1 %
Fersken/Nektariner	0	8 807	8 807		0	9 973	9 973			0,1 %	0,0 %
Avocado	0	12 411	12 411		0	12 421	12 421			13,9 %	0,0 %
Ananas	0	5 231	5 231		0	5 350	5 350			-4,2 %	0,0 %
Sitroner/Lime	0	10 175	10 175		0	10 278	10 278			7,2 %	0,0 %
Mango	0	6 116	6 116		0	7 011	7 011			6,0 %	0,0 %
Plommer	1 215	4 024	5 239	23,2 %	1 763	3 808	5 571	31,6 %	7,1 %	2,4 %	8,5 %
Kiwi	0	4 728	4 728		0	4 099	4 099			-2,0 %	0,0 %
Kirsebær/Moreller	405	2 111	2 602		447	1 960	2 407			1,3 %	7,6 %
Grapefrukt	0	1 303	1 303		0	1 278	1 278			-1,6 %	0,0 %
Annen frisk frukt	194	5 265	5 459	3,6 %	139	5 888	6 027	2,3 %	3,7 %	4,3 %	-1,2 %
Sum frukt	9 678	333 558	343 222	2,8 %	9 417	334 923	344 340	2,7 %	-1,5 %	0,2 %	-0,1 %
BÆR	2016	2016	2016		2017	2017	2017				
Jordbær	4 604	10 359	14 964	30,8 %	5 184	9 651	14 835	34,9 %	7,9 %	9,0 %	4,2 %
Blåbær og andre bær	0	4 426	4 426		0	5 177	5 177			25,9 %	0,0 %
Bringebær	1 138	1 345	2 483	45,8 %	1 413	1 345	2 758	51,2 %	9,9 %	23,5 %	5,4 %
Sum Bær	5 742	16 131	21 873	26,3 %	6 597	16 173	22 770	29,0 %	8,3 %	13,2 %	2,7 %
Totalt antall tonn frukt, grønnsaker, bær og poteter (eksl. nøtter)	220 744	522 103	742 933	29,7 %	228 399	509 679	738 078	30,9 %	0,9 %	0,9 %	1,2 %

VERDITALL

Salg i norsk dagligvare

Norske dagligvarebutikker omsatte frukt, bær, poteter og grønnsaker for 19,3 milliarder kroner i 2017, en økning på 4 % sammenliknet med 2016. Det ble dermed igjen en økning i verdi etter en liten nedgang fra 2015 til 2016.

Frukt og bær fikk relativt store økninger i verdi med hele 7,5 % hver. Frukt omsatte for 6,7 milliarder kroner og bær

for nesten 1,7 milliarder kroner i 2017. Grønnsaker omsatte for 9,5 milliarder, og det ble en vekst på 2,9 % fra 2016 til 2017.

Poteter omsatte for 1,4 milliarder kroner som ble en nedgang på 1,9 %.

Tomater utgjør det største segmentet innen grønnsaker med en omsetning på

1,6 milliarder kroner. Det ble en økning fra 2016 til 2017 på 1,7 %.

Banan omsetter mest av fruktene med 1,5 milliarder kroner og fikk en økning i verdi på hele 11,1 %. Sitrusfrukter samlet omsatte for 1,4 milliarder kroner og økte med 9 %. Spesielt klementin økte mye med hele 16,9 %.

TOTAL GRØNNSAKER, FRUKT, BÆR OG POTETER

	Verdiandel	Salg i verdi (1 000 NOK)	Endring i % fra 2016 til 2017
Total grønnsaker, poteter, frukt og bær	100,0 %	19 250 635	4,5
Grønnsaker eks poteter	49,1 %	9 456 408	2,9
Poteter	7,4 %	1 424 552	-1,9
Frukt	34,8 %	6 706 165	7,5
Bær	8,6 %	1 663 510	7,5

Merkede produkter

GTIN merkede produkter (tidligere EAN-kode) har en strekkode, er i standard pakning og kan leses maskinelt. En del frukt og grønnsaker selges i løsvekt uten emballasje. Det kan for eksempel være

ulike sorter epler. Disse har en PLU-kode som er linket mot butikkdataene og gir en korrekt pris til forbruker, samt oversikt over totalsalget i butikken.

Den største endringen på merkede produkter fikk vi på bær der GTIN-merkede bær fikk en økning på 3,8 prosentpoeng i segmentandel. Ellers var det mindre endringer i andelene.

	SEGMENTANDEL		% POENGS ENDRING	VERDI UT AV BUTIKK		UTVIKLING FRA 2016 TIL 2017
	2016	2017		2016	2017	
Grønnsaker eks poteter GTIN kodet	55,0 %	55,0 %	0,0 %	5 867 236	6 001 563	2,3 %
Grønnsaker eks poteter PLU koder	31,2 %	31,8 %	0,6 %	3 323 168	3 454 851	4,0 %
Poteter GTIN kodet	66,9 %	65,3 %	-1,6 %	972 025	929 947	-4,3 %
Poteter PLU kodet	33,1 %	34,7 %	1,6 %	480 235	494 605	3,0 %
Frukt GTIN kodet	22,9 %	21,9 %	-1,0 %	1 783 922	1 833 666	3,0 %
Frukt PLU kodet	57,2 %	58,2 %	1,0 %	4 456 360	4 872 503	9,0 %
Bær GTIN kodet	62,3 %	66,1 %	3,8 %	963 643	1 099 269	14,0 %
Bær PLU kodet	37,7 %	33,9 %	-3,8 %	584 264	564 243	-3,0 %

Disse tabellene viser verdiandel og salg pr. varegruppe, samt endringer fra 2016 til 2017. Tallene er inkl. 15 % mva, og er oppgitt i 1000 NOK.
Kilde: Nielsen Scan*Track Dagligvare. Helår 2017.

FRUKT OG BÆR

	Verdiandel	Salg i verdi (1 000 NOK)	Endring i % fra 2016 til 2017
Frukt/bær	100,0	8 369 675	7,5
Bløtfrukter	36,7	3 073 856	6,6
Bær	19,9	1 663 510	7,5
Sitrusfrukter	16,7	1 396 229	9,0
Kjernefrukter	16,3	1 363 275	7,6
Steinfrukter	9,6	807 550	7,4
Frukter øvrige	0,8	65 255	14,0
Bløtfrukter	100,0	3 073 856	6,6
Banan	48,1	1 479 721	11,1
Drue	32,7	1 005 430	5,7
Melon	11,8	362 766	-5,7
Kiwi	4,2	130 329	-0,6
Ananas	1,6	50 452	5,5
Bløtfrukter øvrige	1,5	45 158	23,9
Kjernefrukter	100,0	1 363 274	7,6
Eple	80,3	1 094 539	6,3
Pære	19,7	268 571	13,6
Kjernefrukter øvrige	0,0	163	-86,8
Sitrusfrukter	100,0	1 396 229	9,0
Klementin	44,4	620 463	16,9
Appelsin	36,2	505 835	5,2
Sitron	13,6	189 341	1,2
Lime	4,3	60 045	-3,3
Grapefrukt	1,3	18 472	-1,2
Sitrusfrukter øvrige	0,1	2 071	16,7
Bær	100,0	1 663 510	7,5
Jordbær	47,1	782 790	7,6
Blåbær	33,7	561 228	9,3
Bringebær	16,3	271 121	2,0
Bær øvrige	1,6	26 449	17,1
Tyttebær	0,4	6 344	10,4
Steinfrukter	100,0	807 550	7,4
Mango	24,5	198 160	14,2
Morell	24,0	193 421	-5,3
Plomme	23,5	189 498	10,6
Nektarin	20,2	163 137	7,3
Steinfrukter øvrige	6,1	49 337	44,8
Fersken	1,7	13 997	-16,0
Frukter øvrige	100,0	65 255	14,0
Frukter øvrige andre	43,0	28 039	-0,5
Granateple	36,5	23 818	27,3
Pasjonsfrukt	13,1	8 542	17,9
Pitahaya	4,9	3 203	145,5
Kokosnøtt	2,4	1 568	-3,0
Mangostan	0,1	71	-49,1
Kaktusfiken	0,0	9	-86,9

POTETER

	Verdiandel	Salg i verdi (1 000 NOK)	Endring i % fra 2016 til 2017
Poteter	100	1 424 552	-1,9
Poteter øvrige	61,8	880 617	-11,4
Asterix potet	13,6	194 365	25,2
Mandelpotet	11,5	163 874	12,6
Beate potet	5,9	83 959	39,0
Kerrs pink potet	2,1	29 702	46,0
Pimpernell potet	1,8	25 989	-17,1
Bakepotet	1,7	24 570	3,5
Folva potet	1,4	19 397	8,8
Ringerikspotet	0,1	1 251	3,9
Laila potet	0,1	827	-65,2

* Poteter øvrige inneholder blant annet nypoteter, løsvektpoteter og importpoteter som ikke registreres ved scanning som Beate, Asterix, Pimpernell, Kerrs Pink, Laila, Folva, Ringerikspotet, Mandelpotet eller bakepotet.

GRØNNSAKER

Denne tabellen viser verdiandel og salg pr. varegruppe, samt endringer fra 2016 til 2017. Tallene er inkl. 15 % mva, og er oppgitt i 1000 NOK.

Kilde: Nielsen Scan*Track Dagligvare Helår 2017.

Grønnsaker totalt, Eks. Poteter	Verdiandel	Salg i verdi (1 000 NOK)	Endring i % fra 2016 til 2017
Grønnsaker	100,0	9 456 408	2,9
Grønnsaksfrukter	44,9	4 248 786	4,5
Salat- og bladgrønnsaker	14,4	1 360 501	0,9
Rotvekster	12,6	1 188 542	2,4
Løk- og purrevekster	9,7	913 997	-0,3
Kålvekster	9,5	901 652	3,6
Urter friske	2,4	224 482	2,1
Sopp	2,3	215 401	1,9
Frø- og belgvekster	2,0	184 490	6,6
Stengelvekster	1,9	181 930	1,1
Grønnsaker øvrig	0,4	36 628	-20,5
Grønnsaksfrukter	100,0	4 248 786	4,5
Tomat	37,7	1 601 121	1,7
Agurk	22,1	940 532	3,1
Avocado	18,6	791 220	10,9
Paprika	17,1	728 612	6,9
Chili	2,0	836 312	-2,0
Squash	1,6	69 269	7,6
Aubergine	0,5	19 313	-3,5
Grønnsaksfrukter øvrige	0,3	14 735	15,5
Artisjokk	0,0	372	-3,6
Kålvekster	100,0	901 652	3,6
Broccoli	33,7	303 815	5,9
Blomkål	24,2	218 572	3,4
Kålrot	15,0	134 982	10,6
Hodekål	14,6	131 336	-9,6
Kinakål	6,5	59 037	-0,1
Rosenkål	3,6	32 259	6,2
Kålvekster øvrige	2,4	21 652	39,6
Salat- og bladgrønnsaker	100,0	1 360 501	0,9
Isbergsalat	27,7	376 221	1,5
Crispi/Vestfold	20,1	273 725	2,2
Salatblanding	11,4	155 389	-3,1
Rucculasalat	10,9	148 171	6,2
Salat- og bladgrønnsaker øvrige	10,6	144 698	-14,3
Hjertesalat	8,5	115 619	-0,5
Spinat	6,4	87 624	1,2
Romano	3,1	42 527	12,4
Rapidsalat	0,7	9 594	-37,7
Lollosalat	0,4	5 629	-24,8
Frise	0,1	808	-8,8
Riviera	0,0	191	-42,7
Ekebladsalat	0,0	306	-6,6

Grønnsaker totalt, Eks. Poteter	Verdiandel	Salg i verdi (1 000 NOK)	Endring i % fra 2016 til 2017
Løk- og purrevekster	100,0	913 997	-0,3
Kepaløk gul	41,5	379 055	4,4
Kepaløk rød	17,7	161 433	-1,9
Vårløk	13,1	120 025	-5,0
Hvitløk	9,0	82 557	-12,9
Purre	8,8	80 134	-1,3
Sjalottløk	5,9	53 546	-3,2
Løk- og purrevekster øvrige	4,1	37 247	17,3
Rotvekster	100,0	1 188 542	2,4
Gulrot	71,6	851 393	3,3
Sellerirot	6,9	82 532	7,1
Rotvekster ingefærrot	3,2	38 048	-0,2
Persillerot	2,5	29 474	-3,1
Rotvekster øvrige	2,3	27 066	15,8
Reddik	2,2	25 854	-9,5
Rødbeter	1,9	22 489	21,8
Neper	1,4	16 324	3,3
Pastinakk	1,3	14 892	-17,4
Frø- og belgvekster	100,0	184 490	6,6
Sukkerert	72,8	134 359	-4,5
Mais	11,1	20 387	293,6
Bønner	9,4	17 393	-4,3
Spire	6,7	12 273	40,6
Frø- og belgvekster øvrige	0,0	78	-57,8
Urter friske	100,0	224 482	2,1
Basilikum	21,0	47 040	0,3
Koriander	19,2	42 998	-3,5
Kruspersille	14,2	31 871	0,2
Dill	11,7	26 331	1,4
Bladpersille	6,0	13 423	11,8
Timian	6,0	13 411	-1,4
Rosmarin	4,6	10 311	5,3
Gressløk	4,2	9 487	-13,9
Oregano	3,6	8 080	109,3
Mynte	3,4	7 646	-2,5
Urter friske øvrige	3,1	6 951	9,3
Sitronmelisse	3,1	6 932	11,6
Sopp	100,0	215 401	1,9
Sjampinjong	82,2	177 046	1,8
Kantarell	7,8	16 782	13,6
Aromasopp	7,2	15 585	1,3
Sopp øvrige	1,4	3 011	-19,5
Østerrisopp	1,4	2 976	-16,2
Stengelvekster	100,0	181 930	1,1
Asparges	58,8	106 982	3,3
Stangselleri	32,2	58 553	-1,1
Fennikel	7,9	14 377	-4,1
Stengelvekster øvrige	1,1	2 018	-6,7

ANDEL AV TOTAL DAGLIGVARE

Denne tabellen viser andelen grønnsaker, poteter og frukt av total dagligvareomsetning eks. mva, salg i verdi oppgitt i mill NOK. Populasjoner er hentet fra Statisk Sentralbyrå. Kilde: Nielsen Scan*Track Dagligvare2017 og Dagligvare rapporten 2018

DISTRIKTER (Nielsen)*	Omsetning total dagligvare	Grønnsaker og poteter totalt	Frukt og bær	Total frukt/bær/grønnsaker/poteter	F&G andel av total dagligvare	Andel frukt og bær	Andel grønnsaker og poteter	Populasjon	Pr. capita i kr.
Norge totalt	171 330	10 881	8 370	19 251	11,2 %	4,9 %	6,4 %	5 276 968	3 648
Oslo	18 227	1 313	956	2 269	12,5 %	5,2 %	7,2 %	670 114	3 386
Østre Østland	38 353	2 502	1 892	4 394	11,5 %	4,9 %	6,5 %	1 289 606	3 407
Vestre Østland	33 747	2 147	1 661	3 808	11,3 %	4,9 %	6,4 %	1 004 415	3 791
Vestlandet	37 633	2 381	1 941	4 322	11,5 %	5,2 %	6,3 %	1 104 274	3 914
Midt Norge	25 314	1 466	1 141	2 607	10,3 %	4,5 %	5,8 %	723 235	3 605
Nord Norge	18 056	1 071	779	1 850	10,2 %	4,3 %	5,9 %	485 324	3 812

FRYSTE GRØNNSAKER OG POTETER

Denne tabellen viser utviklingen for frysede grønnsaker og poteter. Tall for verdi og volum. Kilde: Nielsen ScanTrack. Dagligvare Norge helår 2016 og 2017.

	Salg i verdi (1 000 NOK)		Endring i %		Salg i volum (1 000 tonn)		Endring i %	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Dypfrysede grønnsaker og poteter	913 780	981 059	10,8	7,4	26 737	27 934	0,4	4,5
Dypfrysede grønnsaker	553 129	611 501	13,4	10,6	16 663	17 397	-1,6	4,4
Dypfrysede poteter	360 651	369 558	7,0	2,5	10 074	10 537	3,9	4,6

MATSVINN

Fokuset på matsvinn de siste årene kan ha bidratt til stagnasjon i salget av frukt/bær og grønnsaker. Men det er fortsatt usikkert hvordan dette virkelig har slått ut for produktgruppen.

Østfoldforskning har forsket på matsvinn i Norge over flere år og har sett på matsvinnet i ulike faser som industri, grossist, dagligvarehandel og forbruker. Deres rapport sammen med Matvett, Matsvinn i Norge,* oppsummerer følgende om frukt og grønnsaker:

«Svinn av frukt og grønnsaker oppstår hovedsakelig i husholdningene, dagligvarehandelen og på grossistleddet. For husholdningsleddet skyldes også mye av dette svinnet manglende/dårlig planlegging da hovedårsaken til kasting av frukt og grønnsaker i hjemmet er at maten ble glemt i kjøleskapet/matskapet. To andre viktige årsaker knyttet til svinn av frukt og grønnsaker i husholdningsleddet er feil oppbevaring eller dårlig kvalitet på produktet, hvilket også er viktige årsaker til at frukt og grønnsaker kastes i dagligvarehandelen og grossistleddet. Det er med andre ord viktig å fokusere på riktig temperatur og lysforhold under transport og lagring (også i butikk), forsiktig behandling (redusere støtskader) og riktig emballering gjennom hele verdikjeden for å redusere svinn av frukt og grønnsaker.»

I rapporten peker en også på at det er økning i andelen som svarer at de kaster mer frukt og grønnsaker nå sammenlignet med tidligere år. Det kan skyldes endring i problemstilling som er benyttet i spørsmålene og/eller at folk har blitt

mer bevisst på hva man faktisk kaster av mat. Men på generelt grunnlag kan det se ut som folk kaster mindre enn tidligere:

Når det gjelder andelen som mener de har redusert egen matkasting siste år, var det 42 % som oppga dette i 2017, mot 36 % for hele perioden 2010-15. Den samme trenden ser vi for spørsmålet om man er blitt mer oppmerksom på matsvinn som problem, der 61,4 % oppga dette i 2017 mot bare 50 % i gjennomsnitt for perioden 2010-15. Det er derfor flere forhold som tilsier at forbrukerne har blitt mer oppmerksom på matsvinnproblemet i samfunnet og at dette forsterkes i løpet av 2017.

Rapporten fra Østfoldforskning og Matvett viser til at det for dagligvarehandelen var en total reduksjon i matsvinn tilsvarende 11 % fra 2015 til 2016. Svinnreduksjonen skyldtes i stor grad nedprising av varer som var i ferd med å gå ut på dato og dette ble innført som en fast ordning i flere dagligvarekjeder i slutten av 2015. Nedprising ble altså i 2016 hovedsakelig brukt på varer med datomerking, hvilket gjorde at svinnreduksjonen ble størst for disse varegruppene, mens varegruppene uten datomerking (frukt, grønnsaker og ferske bakervarer) ikke fikk samme nedadgående trend.

Ytterligere en undersøkelse gjennomført i 2017 støtter opp om at en stor andel av forbrukerne nå er bevisste på matsvinn. I en landsdekkende undersøkelse gjennomført av Ipsos i oktober 2017 svarte hele 38 % at de kjøper inn mindre frukt og grønt for ikke å risikere å kaste for mye. Det var kun 33 % som var uenige i utsagnet om dette, altså at de kjøper inn det de ønsker av frukt og grønt uten å bekymre seg over svinn.

ØSTFOLDSFORSKING: Forbrukerstudiene bygger på et utvalg av 1 000 respondenter, representative for norske forbrukere. Studiene er gjennomført årlig fra 2010 til 2015 og i 2017. Studiene omhandler hva forbrukerne har kastet av mat, årsak til at maten ble kastet, samt en rekke spørsmål omkring adferd og holdninger knyttet til planlegging, innkjøp, måltider, emballering og datomerking, mm.

Undersøkelsene ble gjennomført av Norstat, og det ble brukt elektroniske spørreskjemaer (web-paneler). I tillegg ble det innhentet data om alder, kjønn, bosted, utdanning, sosial status, antall personer i husholdningen og husholdningens inntekt for alle respondenter, slik at svarene kan analyseres mot ulike egenskaper hos forbrukerne.

* Kilde: Østfoldforskning/Matvett, [Matsvinn i Norge](#), Rapportering av nøkkeltall 2016

KOSTRÅDENE

Helsedirektoratets kostråd* er basert på vitenskap og har relativt høy kjennskap i befolkningen. I 2017 er det færre «spesialdietter», og trenden peker mot at det som skal til er det enkle, spis variert, passe mye og mest grønt.

SPIS MINST 5 PORSJONER GRØNNSAKER, FRUKT OG BÆR HVER DAG

- En porsjon tilsvarer 100 gram, og kan for eksempel være en liten bolle med salat, en gulrot eller en middels stor frukt.
- Du kan bruke friske, hermetiske, fryste og varmebehandlede grønnsaker, frukt og bær. Halvparten av «5 om dagen» bør være grønnsaker.
- Varier mellom ulike typer grønnsaker og frukt. Bruk gjerne tomater, løk, purre og hvitløk. La grønnsaker og frukt inngå i alle dagens måltider. Velg ulike farger.

POTETER ER EN GOD KARBOHYDRATKILDE

- Poteter er ikke inkludert i «5 om dagen», men hører med i et variert kosthold. Poteter inneholder mer kostfiber, vitaminer og mineraler enn vanlig ris og pasta.
- Det er også anbefalt å bytte fine kornprodukter med grove.

FETT OG PROTEINKILDER

- Belgvekster som bønner, linser, frø, krydder og urter inngår heller ikke i «5 om dagen». Disse har ofte et høyt innhold av næringsstoffer og hører med i et variert kosthold.
- Spis gjerne en liten håndfull usaltede nøtter om dagen.
- Fisk til middag to til tre ganger i uken.

GOD SMAK MED HELE REGNBUE

OFG oppfordrer forbrukerne til å velge frukt, bær og grønnsaker med ulike farger gjennom dagen.

På frukt.no er det lagt ut tips og ideer til fargerike retter, for eksempel: bær på frokostblandingen eller revet frukt i kjøleskapsgrøten til frokost. Gulrotstaver, agurk og tomat sammen med brødkivene i matboksen. Spagettisaus med litt mindre kjøtt og litt mer grønnsaker til middag, eller ventegrønnsaker før middagen er klar. Smoothie eller et fat med oppskåret frukt til kveldskos eller leksemat.

* Kilde: Nasjonalt råd for ernæring, 2011

